

KunstRAI

3-7 mei 2023

Welkom

Ukunt voor de veiligheid uw portemonnee thuis laten, en gewoon genieten van al het moois dat de KunstRAI ook dit jaar weer te bieden heeft. Dat is namelijk nogal wat.

De Europahal biedt onderdak aan een Beeldenplein en een presentatie van de creatieve Amsterdamse broedplaats WOW. De Backstage Academy toont werk van recent afgestudeerde kunstenaars van de Gerrit Rietveld Academie, in Focus Marokko presenteren vijf Marokkaanse galeries werk van hun kunstenaars.

Tijdens deze 38ste editie brengen circa 80 galerieën werk van grote namen én aanstormende talenten, van Carlijn Kingma, Carmen Schabracq en Sara Sejin Chang (Sara van der

Heide) tot Andy Warhol, Anton Heyboer en Antoni Tàpies; van Jan Mankes, Jan Cremer, Jan Toorop en Jan Schoonhoven tot Jeroen Henne- man en M.C. Escher, Bart van der Leck en Klaas Gubbels.

Van tekeningen en boeken, fotografie en schilderkunst tot glaswerk, design en sieraden. Van de jonge garde en de grote, gevestigde namen tot de toegepaste kunst en de handel.

Misschien is het wijs om uw portemonnee wél mee te nemen. Dat hoeft echt niet te betekenen dat u de komende maanden op rantsoen moet; er is namelijk ook werk te koop voor heel bescheiden prijzen.

Ik wens u veel kijk- én koopplezier!

Jan Pieter Ekker
Chef Kunst: Het Parool

Lezersaanbieding

Koop de emotionele oersoep van Aletta Bos

In de schilderijen van Aletta Bos ligt een stuk koraal onder de dekens met een naaktslak op een bedje van liliëbladeren. Schemerlampen en vazen doen een dansje met zoekkommers en peulvruchten. En een wortelstok imiteert een penis, of andersom. Het is niet allemaal goed te rijmen, maar gevoelsmatig klopt het wel. De kruisbestuivingen worden aangedreven door een alles doordringende sensuele energie die zich niet aan de grenzen van soort of genre houdt.

De kunstenaar put uit anatomische boeken, vondsten uit de natuur en haar eigen geheugen. Al puzzelend koppelt ze die elementen aan elkaar zonder onderscheid van schaal waardoor je niet altijd weet waar je naar kijkt en hoe. Zijn het observaties met het blote oog of is dit een blik door de microscoop en zitten we op het cellulaire niveau van mycelium en darmflora? De kleuren variëren van zacht tot uitgesproken, de vormen van stevig en gul tot wijkend en ijl. Het voelt allemaal heel

aards, en tegelijk zit er iets onder en in dat zich niet laat afbeelden.

Wat Bos op het canvas zet, zou je een soort emotionele oersoep kunnen noemen. De ingrediënten trekken elkaar aan en stoten elkaar af, maar zijn als geheel in balans. De kunstenaar sluit daarmee aan bij het idee van 'multispecies ethnography', dat de afgelopen jaren opgeld doet in de antropologie. Hierin worden de perspectieven erkend van niet-menselijke soorten, zoals dieren en planten maar ook schimmels, bacteriën en zelfs virussen.

In deze zienswijze staat de mens niet meer als onbetwiste heerser aan de top van de levenspiramide waar hij naar geloven de natuur naar zijn hand zet. Die houding heeft zich inmiddels bewezen als onhoudbaar. Beter kunnen we ons begrip van de wereld en onze eigen positie erin herzien. We zijn onderdeel van een groter geheel en staan op gelijke voet met de naaktslakken en zoekkommers die ons uitnodigen naar een volgende dans.

Edo Dijksterhuis

Into Fibonacci

2023

Prijs € 295 (incl. boek *We are nature*, winkelwaarde €30)

Formaat 35x40 cm

Techneek Piëzografie, rechtstreeks geprint op 3 mm dibond, contour vrijstaand gefreesd, voorzien van ophangframe aan achterzijde

Opplage 99 ex. inclusief certificaat van echtheid met handtekening van de kunstenaar

Uitgave Aletta Bos i.s.m.

99 Gallery (99uitgevers.nl)

Voor bestellingen scant u

onderstaande QR-code

Let op Op is op. Wie het

eerst komt, wie het eerst

maakt.

Hicham Gardaf (1989) laat mensen zien in vervreemdende of desolate omgevingen.

Marokko was ooit een blinde vlek in de Europese kunstscene. Dat wil zeggen, de schoonheid van het Noord-Afrikaanse land oefende al vanaf de 19de eeuw een grote aantrekkingskracht uit op Europese en Amerikaanse kunstenaars. Eugène Delacroix, John Singer Sargent en Henri Matisse lieten zich verrassen door de kleurenpracht in Marokko en later werd het exotische beeld van Marokko ook door Hollywood ontdekt.

Tanger was in de jaren zestig ook geliefd bij schrijvers als Allen Ginsberg, Jack Kerouac en William Burroughs. Maar dat was allemaal de blik van buitenaf. Voor wat Marokkaanse kunstenaars zelf maakten, was veel minder aandacht. Maar de afgelopen jaren is in Europa een inhaalslag aan de gang.

In 2014-2015 was in het Institut du monde arabe in Parijs een grote tentoonstelling met hedendaagse Marokkaanse kunst te zien. Twee jaar geleden was *Trilogia Marroquí 1950-2020* (Marokkaanse trilogie), een overzicht van 70 jaar Marokkaanse kunst in Museo Reina Sofia in Madrid. De Marokkaans-Nederlandse schrijver Abdelkader Benali stelde vorig jaar als eerste een tentoonstelling in Nederland samen. *Het andere verhaal* in het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen richtte zich op de periode 1956 tot nu.

Benali wendde zich ook tot KunstRAI-directeur Erik Hermida met het idee om op de beurs van dit jaar een focus te leggen op Marokko. En met succes. Vijf Marokkaanse galeries presenteren werk van hun kunstenaars op een speciaal deel van de beursvloer. Het aanbod geeft een indruk van de bloeiende kunstscene in Marokko, waar een groeiend aantal jonge kunstenaars de grenzen van traditionele kunstvormen verlegt. Marokkaanse hedendaagse kunst heeft een unieke identiteit, met aandacht voor het rijke culturele erfgoed van het land maar ook voor internationale trends.

Nieuwe en oudere generatie

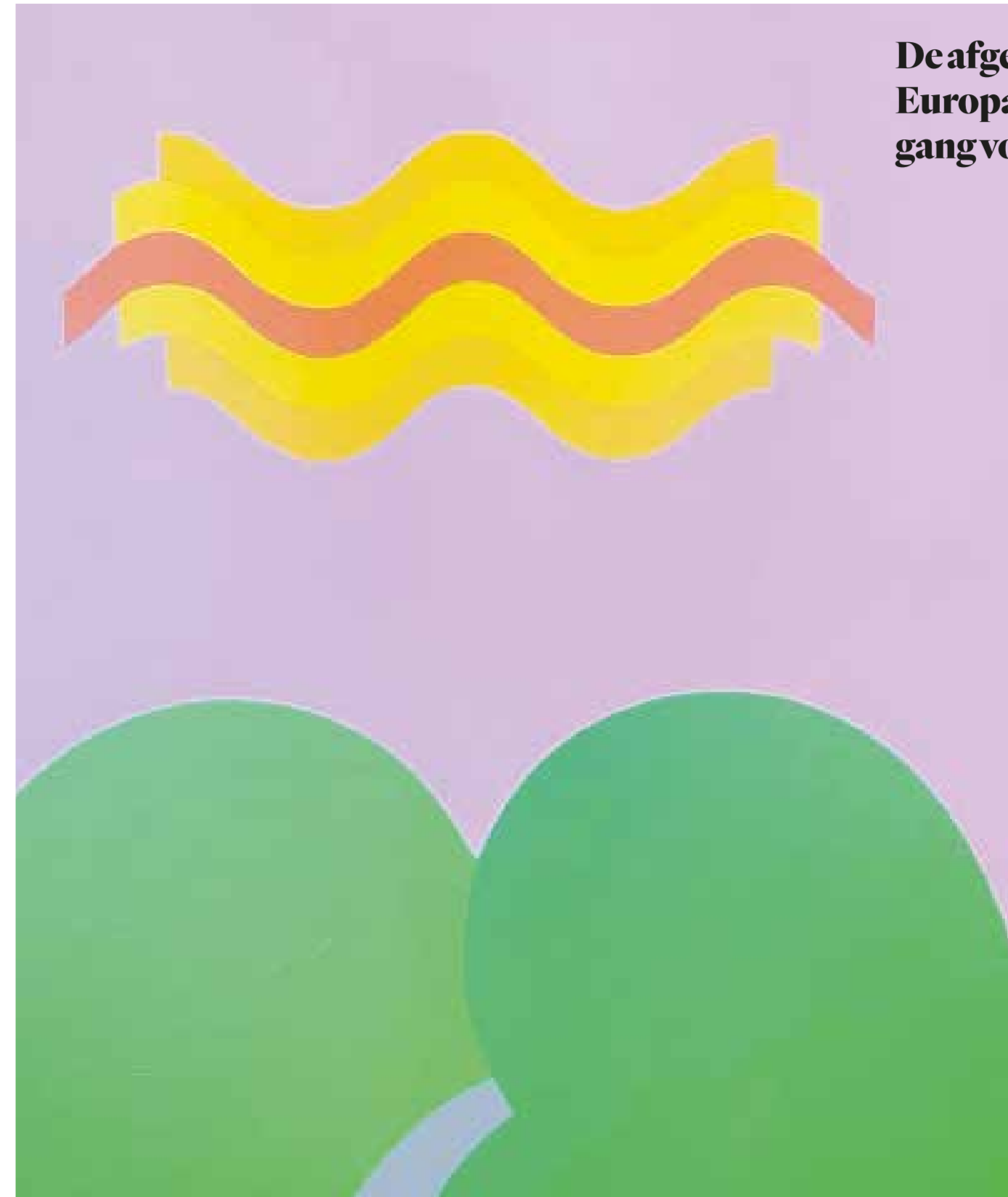
Galerie 127 uit Marrakech werd in 2006 geopend door Nathalie Locatelli. Het is de eerste en enige galerie in Marokko die exclusief gewijd is aan fotografie en Noord-Afrika. De galerie ondersteunt jonge kunstenaars bij de ontwikkeling van hun werk, maar Locatelli wil ook het werk van een oudere generatie onder de aandacht brengen.

Hicham Gardaf (1989) laat mensen zien in vervreemdende of desolate omgevingen met verlaten gebouwen. In Marokko hebben zich de afgelopen twintig jaar enorme stedelijke en culturele veranderingen afgespeeld. Grote woningbouwprojecten, winkelcentra en kantoorcomplexen werden in rap tempo uit de grond gestampt. In zijn project *Intersections* legde Gardaf vast hoe de randen van de stad steeds verder opschoven. Het landschap maakt plaats voor gebouwen, en wat doet dat met de Marokkaanse identiteit?

Pierre de Loheac werkt met een vergelijkbare thematiek. De Loheac raakte halverwege de jaren tachtig geïnteresseerd in fotografie door de spiegelreflexcamera die hij op twaalfjarige leeftijd van zijn vader erfde. Vanaf het begin legde hij gebouwen en wegen in verlaten landschappen in Marokko vast. Mensen ontbreken meestal. In 2017 begon hij zijn serie *Archivage du bâti*, waarin hij de rauwe werkelijkheid vastlegde van de rafelranden tussen stad en platteland.

Galerie Siniya28 in Marrakech werd in 2016 opgericht door Hadia Temli, die eerder met haar vader Galerie Tindouf runde. Op de KunstRAI laat ze werk zien van de

De afgelopen jaren is in Europa een inhaalslag aan de gang voor Marokkaanse kunst

Abdelmalek Berhiss' werk kenmerkt zich door het gebruik van stippen, waarmee hij dromerige voorstellingen maakt met figuren en fantasiedieren.

autodidact Abdelmalek Berhiss (1971). Kenmerkend voor zijn werkwijze is het gebruik van stippen, waarmee hij dromerige voorstellingen maakt met figuren en fantasiedieren. De composities doen denken aan grottekeningen of aan inheemse Australische kunst waarin patronen met stippen of lijnen traditionele verhalen en symbolen verbeelden. Berhiss' stippen en lijnen in hallucinerende patronen lopen vaak door tot de lijst.

Dat fenomeen zie je ook in het werk van Ali Maimoun (1956), die schildert met een combinatie van acrylverf en zaagsel, waardoor het werk een bijna sculpturaal oppervlak heeft. Hij vermengt alledaagse gebeurtenissen met Afrikaanse mythologische figuren. Ook allerlei tradities van de Berbers zijn in zijn werk verwerkt.

Galerie Dar D'Art in Tanger heeft werk van Mohamed Chebâa (1935-2013), die samen met Mohamed Melehi (1936-2020) en Farid Belkahlia (1934-2014) wordt gerekend tot de Casablanca Art School, een stroming in de Marokkaanse kunst die in de jaren zestig furor maakte. Na de onafhankelijkheid van Marokko in 1956 zochten kunstenaars naar een moderne, nieuwe beeldcultuur en een nieuw sociaal bewustzijn. Ze hielden de modernistische ontwikkelingen in Europa en Noord-Amerika goed in de gaten, maar wilden ook lokale beeldtradities ruimte geven in hun kunst.

Kleurige, geometrische schilderijen

Melehi vertelde een paar jaar geleden in een interview over de invloed uit de VS. Die kwam vooral in de vorm van producten. "Coca-Cola was het eerste product in Marokko." Melehi ging naar New York en keek zijn ogen uit. De reclameborden op Times Square inspireerden hem voor zijn schilderijen met knallende geometrische vormen. Hij verruilde zijn klassieke schilderij voor popart.

De invloed van de Casablanca Art School is nog steeds groot en zal misschien alleen maar toenemen. Vanaf 1 mei is deze stroming onderwerp van een tentoonstelling in Tate St Ives. Mohamed Hamidi (1941), een andere representant van de groep, exposeert bij La Galerie 38 in Casablanca. De jongere generatie kunstenaars bij deze galerie is duidelijk beïnvloed door de kleurige geometrische schilderijen van Chebâa, Melehi, Mohamed Hamidi en anderen. In het werk van Yacout Hamdouch bijvoorbeeld, met abstracte composities vol biomorfe vormen in felle kleuren.

Ghizlane Agzenai (1988) maakt muurschilderingen, sculpturen, video's en kleine werkjes voor de openbare ruimte, maar altijd in een herkenbare, abstracte stijl met sterke contrasten en knallende kleuren. "Ik gebruik altijd een breed bereik aan kleur voor elk kunstwerk," vertelde Agzenai onlangs in een interview, "om harmonie te creëren en positieve energie."

Rencontre artistique

In samenwerking met DutchCulture organiseert de KunstRAI op donderdagmiddag 4 mei tussen 15.00 en 18.00 uur een rencontre artistique over de stand van zaken in de hedendaagse Marokkaanse kunst. Myriam Sahraoui van DutchCulture zal als moderator optreden. Abdelkader Benali en een aantal Marokkaanse galeriehouders, kunstenaars en betrokkenen zullen met elkaar en met het publiek in gesprek gaan. Onder hen bevindt zich Mehdi Qotbi, kunstenaar and voorzitter van de Fondation Nationale des Musées in Marokko. Bezoekers kunnen zich gratis aanmelden via info@kunstrai.nl. Er is beperkt plaats.

De bloeiende kunstscene van Marokko

Abdelkader Benali stelde vorig jaar een tentoonstelling samen met hedendaagse Marokkaanse kunst in het Cobra Museum. In navolging daarvan presenteren vijf Marokkaanse galeries werk van hun kunstenaars op de KunstRAI.

Kees Keijer

De opmars van kunst op een sokkel

Bij kunst denken de meeste mensen automatisch aan een schilderij, prent of foto voor aan de muur. Maar er is ook een levendige markt voor ruimtelijk werk. Het Beeldenplein van de KunstRAI laat zien hoe divers het aanbod beeldhouwkunst is.

Edo Dijksterhuis

Pleun Moons rekt met haar werk 'Sharing the Harvest' (bij Huub Hannen Galerie) het begrip beeldhouwkunst flink op.

Het Parool | 2023

Een sculptuur is iets waar je over struikelt wanneer je een stap achteruit doet om een schilderij te bekijken," schreef Ad Reinhardt ooit. Het zal niet verbazen dat Reinhardt een schilder was. Maar ook hij zou niet om *Yellow Magenta Greenhouse* van Johan Kleinjan heen kunnen.

De blikvanger op het Beeldenplein van de KunstRAI is een binnenstebuiten gekeerde kas met hallucinante uitstraling. Hij is opgebouwd uit panelen waar de kunstenaar planten op heeft geschilderd die zijn geïnspireerd op het afgedankte kamergroen dat hij gereed heeft van de vuilnisbelt. Aan de buitenkant zie je enkel silhouetten, maar binnen knallen de kleuren je tegemoet. Zeker als je de schakelaar omgooit en backlight alles in een psychedelisch sfeertje zet.

Met een lengte van twee meter en een hoogte van drie is

De vervelde bloemen en verrotte groente inspireren Pleun Moons later tot schilderijen.

dit niet bepaald een werk dat je makkelijk kwijt kan in een gemiddeld Amsterdams appartement. Toch heeft Wouter van Herwaarden van Galerie Fleur & Wouter nu al een potentiële koper. "Je staat ervan versteld hoeveel animo er is voor beeldhouwkunst, ook de minder makkelijke werken," vertelt hij. "Onze klantenkring is over het algemeen vrij jong en wil iets anders dan een traditioneel schilderij aan de muur."

"Het begon zo'n beetje met de afstudeerexpositie van keramist Koos Buster in 2018, toen werd die combinatie van nieuwe materialen en humor in ruimtelijk werk hip," denkt Van Herwaarden. Op veilingen doen sculpturen het al langer goed, maar dan meer van het conventionele soort. "Topstukken in de schilderkunst vormen onze best scorende categorie, maar beeldhouwkunst staat op nummer 2," zegt Judith Konz, adviseur van Kunstveiling.nl. "Vooral vijftigers en zestigers kopen beelden van brons en marmer. Zij hebben er de ruimte voor en geen kleine kinderen in huis die de sculpturen van hun sokkel kunnen trekken. Meestal gaat het om klein werk, maar soms verkopen we ook een grote theekan van Klaas Gubbels die in een tuin belandt."

Aan tafel discussiëren

De beelden die via de veiling worden aangeboden zijn meestal wat ouder en gemaakt door kunstenaars die hun topdagen hadden in de jaren vijftig tot tachtig. "Wat je nu op de KunstRAI ziet, komt misschien over dertig jaar weer op de markt," voorspelt Konz. Dat zal zeker niet gebeuren met het werk dat Pleun Moons laat zien op het Beeldenplein. De tafel gevuld met bloemen, planten, groenten en andere vers geoogste producten rekt het begrip 'beeldhouwkunst' flink op, geeft haar galeriehoudster Huub Hannen toe. "Pleun noemt zich schilder maar beeldhouwen is een belangrijk onderdeel van haar werk. Ze nodigt beursbezoekers uit om met haar aan tafel te discussiëren. De sporen van vervelde bloemen en rottende groente vormen daarna de basis voor schilderijen."

Die doeken biedt Hannen te koop aan in zijn stand, niet het 'bron-sculptuur'. Maar ook hij ziet meer interesse voor driedimensionaal werk. "Er is een toegenomen waardering voor ambachtelijkheid," is zijn verklaring. "En een beeld kun je van meerdere kanten beleven. Zo wordt de werking versterkt en je blik op scherp gezet."

Dat is ook de ervaring van Franzis Engels, die met haar galerie een ruim 2,5 meter hoog, koraalachtig sculptuur van Nick Ervinck toont op het Beeldenplein. "Driedimensionaal werk laat zich dubbel zo hard gelden als je het combineert met tekeningen of schilderijen. Voor mijzelf geldt dat een beeld me laat kijken naar de diepte, binnen- en buitenkant, en de wisselwerking tussen licht en schaduw."

'Tijdens het maken blaast zij letterlijk haar ziel in het glaswerk'

Als je daarna terugkeert naar een doek of vel papier, dan zoek je als vanzelf die aspecten ook in het platte werk."

Galerie Franzis Engels brengt veel ruimtelijke kunst, ook op de KunstRAI, maar de term 'beeldhouwers' gebruikt ze met reserve. "Er zitten maar weinig kunstenaars tussen die echt houwen uit steen. Nick Ervinck gebruikt bijvoorbeeld 3D-printers en heeft zijn nieuwe, grote werk uitgevoerd in polystyreen. Kees de Vries maakt driedimensionale installaties uit zoutkristallen. En Eelke van Willegen last metalen platen aan elkaar."

Hangend in het trapgat

Net als alle andere galeriehouders erkent Engels dat sculpturen over het algemeen duurder zijn dan een schilderij of tekening. Maar dat heeft alles te maken met de productiekosten, legt zij uit. "Neem bijvoorbeeld het glaswerk van Marinke van Zandwijk. Zij huurt een werkplek in de glasblazerij, de stookkosten voor de oven zijn tegenwoordig heel hoog en ook het transport van het kwetsbare werk kost wat extra. Maar tijdens het maken blaast zij letterlijk haar ziel in het materiaal. Dat zien en herkennen mensen, en ze zijn bereid daarvoor te betalen."

Dat sculpturen onpraktische gevallen zijn waar je over struikelt, wil Engels niet horen. "Iedereen heeft wel een dressoir waar een beeld op past. Ik kom regelmatig bij verzamelaars die hun hele huis vol hebben staan met kunst maar toch een plekje hebben gevonden voor een beeld, hangend in het trapgat bijvoorbeeld. Sculpturen doen het vrijwel overal. Een schilderij valt weg in een vergeten hoekje maar een beeld blijft ook daar overeind."

De favorieten van de kunstredactie

Jessi Strixner

Twee tips voor de prijs van één: glaskunstenaar Barbara Nanning – kunstenaar van het jaar 2023 – combineert traditie en innovatie in haar driedimensionale sculpturen, waarin ze kleur en licht telkens op een nieuwe manier 'vangt' (Per van der Horst Gallery – stand 43). Vooral nog minder bekend, maar minstens zo bijzonder is het werk van 'Holzbildhauerin' Jessi Strixner. Uit één stuk gesneden, transformeert de Duitse kunstenaar hout in een hip, glimmend discojasje, een zijdezacht slijpje, een bh, een sok of een vlinderdasje. Aan de muur verandert het van een eenvoudig consumentenproduct in een iconisch object, waar je wel even aan móét zitten.

RADEMAKERS GALLERY, STAND 16
Jan Pieter Ekker

Meriam Benkirane

Meriam Benkirane is een stadsmens, ze werd opgeleid als binnenhuis-architect en behoort tot een generatie die geen leven kent zonder internet. Al die kenmerken zie je terug in haar werk. De collages van buizen, knoppen, schijven en schakelaars dragen het stempel van computerkunst maar ademen dezelfde nostalgie als een oude sciencefictionfilm. En de kubistische echo van Fernand Léger is onmiskenbaar. Je kunt erin lezen wat je wilt: maskers die zich voordoen als architectuur of urbane emblemen voor een virtueel bestaan. Het is hoe dan ook krachtig.

LA GALERIE 38, STAND 5.
Edo Dijksterhuis

Mohamed Melehi

Mohamed Melehi (1936-2020) studeerde in 1955 af aan de École des beaux-arts in Tetouan (Marokko) en vervolgde zijn studie in Sevilla en Madrid. Hij leerde beeldhouwen in Rome en graveren in Parijs. Begin jaren zestig ging hij naar de Verenigde Staten, waar hij dankzij een beurs van de Rockefeller Foundation twee jaar studeerde aan Columbia University in New York. Daar stond hij op het punt een grote naam te worden in het kunstcircuit, maar hij koos ervoor om terug te gaan naar Marokko, waar het modernisme nog in de kinderschoenen stond. Melehi ontwikkelde een oeuvre met duidelijke invloeden van de hard edge en popart-schilderkunst waarin natuurmotieven als golven terugkeren. Drie jaar geleden overleed hij in Parijs aan de gevolgen van corona.

GALERIE DAR D'ART, STAND 4.
Kees Keijer

Eerst leren kijken...

Wie kunst wil kopen maar niet weet waar te beginnen, kan zich melden bij Young Collectors Circle voor een stoomcursus kunstkijken. Waarschuwing: kunstkopen is verslavend.

Edo Dijksterhuis

De grootste valkuil voor een beginnend kunstverzamelaar? "Te snel kopen," is het resolute antwoord van Nadine van den Bosch (34). "Iedere verzamelaar heeft *the one that got away*, maar als je gek laat maken en dingen aanschaft waar je na een week op bent uitgekeken, is de lol er gauw vanaf. Een nachtje erover slapen is beter." Als directeur van Young Collectors Circle (YCC) geeft Van den Bosch tijdens de KunstRAI mini-masterclasses aan aspirant-kunstkopers. "Het is training om eerst te kijken zonder te oordelen," legt ze uit. "De ogen in plaats van de hersenen aanzetten. Dat kan op verschillende manieren. Sommige beursbezoekers vinden het fijn om overal foto's van te maken en die later beter te bestuderen. Anderen laten die telefoon liever in de tas, bekijken minder werken en praten met galeriehouders. Het gaat erom dat je uiteindelijk wat voor soort kunst kijker je bent."

De Ikea-poster ontgroeit

Young Collectors Circle begon vijf jaar geleden en telt inmiddels ruim zevenhonderd leden, die regelmatig meegaan naar kunstbeurzen, galleries en ateliers. 'Young' is overigens relatief: de gemiddelde leeftijd van leden ligt tussen de 30 en 40, met uitschieters naar boven en beneden. "De leden staan aan het begin van hun verzamelaars-carrière," verduidelijkt Van den Bosch. "Ze zitten meestal in hun eerste of tweede baan, hebben een huis gekocht en zijn het niveau van de Ikea-poster ontgroeit."

De startende kunstverzamelaar anno 2023 verschilt volgens de YCC-directeur in bepaalde opzichten van zijn voorganger die terecht kon bij verzamelaarsclubs als die van W139 (2005-2010) of My First Art Collection (2007-2011). "Deze generatie is gewend grote hoeveelheden informatie in korte tijd te verwerken. Ze zitten de hele dag achter het scherm en scrollen tot het slapen gaan op Instagram. Vaak gaan ze ook zo te werk op een beurs: eerst alles scannen en in een tweede ronde teruggaan naar de stands

'Het is training om eerst te kijken zonder te oordelen'

waar ze iets gezien hebben dat ze triggert."

De eerste aankoop is vaak een prent, foto of ander werk in oplage. Meestal niet te groot en niet te duur. "Jonge kopers van nu willen meer dan een mooi plaatje. Ze willen iets met een verhaal, liefst over een actueel thema als duurzaamheid, klimaatverandering of identiteit. Dat zijn onderwerpen waar ze zelf mee bezig zijn. Daarom kopen ze vaak ook werk van kunstenaars die in dezelfde levensfase zitten."

Verschuiven prijsschikkingen

Parallel aan die nieuwe kopers en makers is er ook een nieuwe generatie galeriehouders opgestaan. Zoals Paul van Gemen (29), die samen met Christina Voulgari (29) oprichter is van Enari Gallery, de jongste galerie op de KunstRAI. "Wij hebben allebei de kunstacademie in Utrecht gedaan, maar wisten na afloop dat we geen kunstenaar wilden worden," vertelt Van Gemen. "Toen ik stage liep bij Ron Mandos Gallery, wist ik: dit is het. En toen we een winkelruimte vonden in de Utrechtsestraat waar we meteen verliefd op werden, ging het plots heel snel. Afgelopen november hadden we onze eerste opening, met werk van zeven schilders. Meteen daarna hebben we David Benjamin Sherry gebracht, een Amerikaanse fotograaf."

Het is een duidelijk visitekaartje. Enari Gallery vist niet, zoals het gros van de gevestigde galleries, in de vijver van de Rijksakademie en De Ateliers. "Wij halen onze kunstenaars van Instagram, Artsy en andere digitale platforms," erkent Van Gemen. "Wij brengen internationale kunst-

'UT (2082)' van Thorbjørn Bechmann is een van de werken van Enari Gallery, de jongste galerie op de KunstRAI. FOTO ENARI GALLERY

...dan pas kopen

naars die nog niet in Amsterdam te zien zijn geweest. Sommigen zijn al wat verder in hun carrière, maar wij weten uit eigen ervaring dat zulk werk niet altijd betaalbaar is voor beginnende kopers. Dus bieden we altijd verschillende formaten in verschillende prijsklassen aan."

Verzamelvirus

In amper een halfjaar tijd is de KunstRAI al de derde beurs waar Enari Gallery haar opwachting maakt. "We hadden nog geen spijker in de muur geslagen of het aanmeldformulier voor Art Rotterdam was al op de post. Daarna kwam Art Paris en nu de KunstRAI. Beursdeelname is goed voor de zichtbaarheid."

Voor kunst koper Laura Engels (32) zijn beurzen vooral een plek om heel veel te zien en nieuw werk te spotten. Haar eerste werk kocht ze na een atelierbezoek met Young Collectors Circle aan Koen Vermeule. "Ik fietste naar huis en het werk bleef hangen. Later ben ik teruggegaan met mijn vriend en heb ik het gekocht. Daarna zijn we samen een kunstpotje begonnen, een rekening waar we een deel van ons inkomen op storten."

De eerste aankoop is een grote stap, geeft Engels toe. "Je denkt: oei, dat is best veel geld. Maar geld spenderen aan kunst wordt heel snel makkelijker. Sinds die eerste aankoop vijf jaar geleden hebben we een stuk of twaalf werken gekocht, onder andere een heel bijzondere collage van Amie Dicke die lijkt te zweven in zijn lijst. Ik was al gewaarschuwd: als je eenmaal bent geïnfecteerd met het verzamelvirus kom je er niet snel vanaf. Dat potje voldoet ook niet altijd meer."

Alumni krijgen bij Backstage Academy de mogelijkheid hun werk te presenteren op 200 vierkante meter in de Europahal. De deelnemers aan de KunstRAI zijn galleries in heden-daagse kunst, waardoor het voor zelfstandige kunstenaars in principe niet mogelijk is om deel te nemen. Om deze beperking te omzeilen, is de Backstage Academy een paar jaar geleden als randprogrammering van de KunstRAI geïntroduceerd. Voor veel deelnemers is het de eerste keer dat ze hun werk op een kunstbeurs kunnen presenteren.

Cv opbouwen

Backstage Academy werd in 2017 voor het eerst georganiseerd met de Gerrit Rietveld Academie en in 2018 met de Willem de Kooning Academie uit Rotterdam. Na stille coronajaren met weinig mogelijkheden om kunstwerken aan de buitenwereld te tonen, een cv op te bouwen en belangrijke contacten te leggen, is de derde editie van Backstage Academy bij KunstRAI 2023 extra belangrijk.

Tirza Kater, coördinator van de afdeling Fine Arts van de Rietveld, bedacht een thema voor de presentatie: de haak-oogverbinding. Een eenvoudige maar stevige verbinding tussen twee objecten. Haak en oog zijn een metafoor voor de verbindingen tussen de verschillende kunstwerken. Modeontwerpers, schilders, ontwerpers, beeldhouwers die din-

Backstage Academy: nieuwe garde dient zich aan

Backstage Academy is een presentatie met werk van beeldend kunstenaars die in 2020, 2021, 2022 zijn afgestudeerd aan de Gerrit Rietveld Academie.

Kees Keijer

gen maken, objecten waartussen de bezoeker verbindingen kan leggen. Klinkt prachtig, maar Anton Shebetko drukt de bezoeker ook even met de neus op de feiten. De Oekraïense kunstenaar toont zijn neonwerk *It's not your problem*. In een toelichting wijst hij op de oorlog, op de vele doden en vluchtelingen. "De oorlog die zich enkele duizenden kilometers verderop afspeelt, lijkt vreemd. Afstand beïnvloedt de ervaring van

oorlog, de houding ertegen en zelfs het bewustzijn en de belangstelling ervoor."

Karin Iturralde Nurnberg laat *Cloud no.2* zien, een ruimtelijke collage die is gemaakt van stukken wc-papier, zakdoeken, inkt, tape en haar dat na een knipbeurt is verzameld – alles wordt gerecycled. Iturralde Nurnberg houdt van vliegtuigen als atelier. Je kunt er van alles zien, het wemelt er van de spullen, voedsel, gesnurk

en baby's. En er draaien honderden films tegelijk. Het toilet papier en de zakdoekjes van *Cloud no.2* werden gekleurd tijdens een vlucht van elf uur tussen Guayaquil (Ecuador) en Amsterdam. Bij aankomst werd alles in elkaar gezet.

Motorcrossrally's

De moeder van Laura Bouman groeide op in een tankstation. Haar vader deed vroeger mee aan motorcross-

Links: Laura Bouman, links-onder: Anton Shebetko's neonwerk. Rechts: 'Cloud no.2' van Karin Iturralde Nurnberg werd mede in het vliegtuig gemaakt.

rally's en zijn werk had ook altijd te maken met voertuigen. Geen wonder dat de constante aanwezigheid van auto's en motoren een enorme invloed heeft gehad op Boumans leven. En daar put ze weer uit bij het maken van kunst. Eigenlijk werd alle tijd in huize Bouman doorgebracht met auto's en motoren. "Hun passie voor de voertuigen is brandstof voor lichaam en geest," schrijft ze in haar afstudeerscriptie.

WOW Amsterdam, de keuze van Rob Malasch

Boven: Thom Puckey, 'Optics'. Midden: Inup Park. Onder: Thom Puckey, '2 Feet and Camera'. Grote foto: Inup Park, 'Motion (loneliness, laziness, pressure)'.

Galeriehoudster Rob Malasch is curator van de presentatie WOW Amsterdam. Hij koos een aantal kunstenaars die in WOW wonen en werken, in combinatie met kunstenaars die hij interessant vindt.

Kees Keijer

WOW Amsterdam is gevestigd in de voormalige Amstel HTS in Bos en Lommer, waar vakken als bouwkunde en elektrotechniek werden onderwezen. Twee van de vier verdiepingen worden geëxploiteerd als hostel, en op de andere etages zijn woon-werkstudio's voor creatieve talenten. Verder zijn er een restaurant en galerie. Momenteel wordt het hostel gebruikt voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

Jonge kunstenaars die van een kunstacademie komen, kunnen bij WOW huren voor een schappelijke prijs. Het idee is dat ze er ook samenwerken en elkaar inspireren, waardoor cross-overs ontstaan tussen beelden van kunst, mode, design, muziek en film.

Slingerend om het lijf

Galeriehoudster Rob Malasch van galerie Serieuze Zaken is de curator

van de presentatie WOW Amsterdam op de KunstRAI. Hij koos een aantal kunstenaars die in WOW wonen en werken, in combinatie met kunstenaars die hij interessant vindt, onder wie een aantal Marokkaanse kunstenaars, in aansluiting op het speciale programma *Focus Marokko*. Emerald Beryl H. Bouazza bijvoorbeeld, die dynamische, abstracte schilderijen maakt die doen denken aan kalligrafische tekens of gezichten.

Een van de kunstenaars die in WOW

hebben gewerkt, is Inup Park. De jonge Koreaanse kunstenaar heeft op de Rietveld gezeten en is na zijn werkperiode bij WOW in Nederland gebleven. Hij maakt werk dat uitgaat van zijn eigen passiviteit.

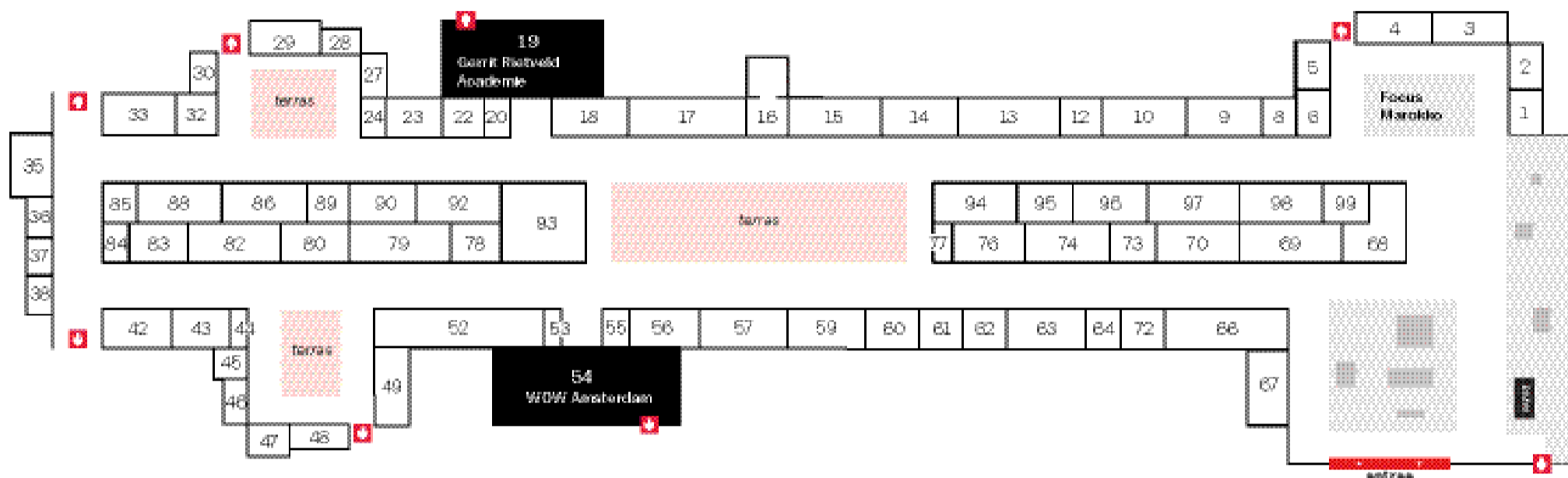
Inertia leidt tot objecten die te maken hebben met zijn eigen lichaam. De werken slingeren rondom zijn lijf, bedekken zijn hoofd en draagt hij als een last met zich mee. Een slangachtig object rondom zijn hoofd verbeeldt de dagelijkse besommeringen, financiële problemen, een te krap atelier en gedoe met visa.

Ontbrekende ledematen

Fotograaf Barbara van Ittersum zal op de beurs een performance doen waarbij ze zichzelf en anderen zal fotograferen. In een verdonkerde ruimte zal een filmprogramma draaien waar deelnemende kunstenaars hun werk kunnen laten zien en waar films voorbijkomen van regisseurs als John Waters en Peter Bogdanovich.

Malasch laat ook werk zien van Thom Puckey, de van oorsprong Britse, in Amsterdam woonachtige kunstenaar, die een aantal nieuwe beelden van brons en marmer heeft gemaakt. Marmeren beelden, gemaakt volgens eeuwenoude methodes in de traditie van Michelangelo en Bernini.

Maar hij haalt het klassieke schoonheidsideaal tegelijk flink onderuit doordat de modellen ledematen missen. Een jonge vrouw zonder armen zit, slechts gekleed in een bh, op een vierkant kussen en een vierkant matras die beide zo levensgecht zijn, dat je erin zou willen knijpen. Gezellig, ware het niet dat er drie pistolen tegen haar benen rusten. Ze kijkt in de loop van een van de exemplaren en het ontbreken van armen maakt de situatie uiterst ongemakkelijk. Een verkeerde beweging kan fataal zijn.

Wie staat waar?

- 1 Galerie Siniya28
- 2 Galerie Noir sur Blanc
- 3 Galerie 127
- 4 Galerie Dar D'art
- 5 La Galerie 38
- 6 Galerie 158 curated by Abdelkader Benali

Premiumstands

- 9 Galerie Helder
- 10 Kunsthandel Courbois
- 12 Luycks Gallery
- 13 Kunsthandel E.J. van Wisselingh & Co
- 14 Galerie Dom'Arte
- 15 Galerie Ron Koudijs
- 16 Rademakers Gallery
- 17 Contempo Galerie
- 18 Wanrooij Gallery
- 22 Chiefs & Spirits
- 23 99 Gallery
- 29 Hama Gallery
- 32 Post Modern Collection
- 33 Warnars & Warnars
- 35 De Galerie Den Haag
- 42 Galerie Mokum
- 43 Per van der Horst Gallery
- 52 Jan van Hoof Galerie
- 56 Janknegt Gallery
- 57 Galerie Roger Katwijk
- 59 Galerie Wilms
- 61 Guus Maris
- 62 Ubbens Art
- 63 HLP Gallery
- 66 Kunstruimte KuuB
- 67 Galerie Franzis Engels
- 68 Post + Garcia
- 69 Huub Hannen Galerie
- 70 Galerie de Roos van Tudor
- 72 Galerie MooiMan
- 73 Galerie Ruimte P60
- 74 Teigetje & Woelrat Amsterdam
- 76 Gallery Nono
- 78 Galerie Sanaa
- 79 Gallery Untitled
- 80 Galerie Mia Joosten
- 82 Root Gallery
- 83 Galerie Duret
- 86 Zerp Galerie
- 88 Okker Art Gallery

- 89 Arnold Ligthart Kunsthandel
- 90 Galerie Frank Welkenhuysen
- 92 ArtChemistry
- 93 Smith-Davidson Gallery
- 94 Gallery Centaur ICA
- 95 Kahmann Gallery
- 96 Galerie Moa
- 97 gallery 9 contemporary art
- 98 WonderWood
- 99 Homecoming Gallery

Specialstands

- 8 SinArts Gallery
- 47 Galerie Nasty Alice
- 48 VanSpijk ArtBooks
- 49 Me Art Gallery Amsterdam
- 60 Kunsthandel Meijer
- 64 Beukers Modern Art
- 85 Galerie Door

Piccolostands

- 20 9497 gallery
- 24 Galerie Fleur & Wouter
- 27 Enari Gallery
- 28 Chrysalid Gallery
- 30 Scriptum Art Books
- 36 Blend
- 37 Sander Creman projects
- 38 Aperture Contemporary Gallery
- 45 Kyas Art Salon
- 46 Galerie JoLi
- 55 SBK Galerie
- 84 Popinnart

RAWEdges

- 44 Ten Haaf Projects
- 53 Serieuze Zaken
- 77 Galerie Fontana

KunstRAI Art Amsterdam

3-7 mei
Europahal (hal 1)
RAI Amsterdam
Europaplein 24

Woensdag 3 mei

16.00-21.00 uur (besloten)

Donderdag 4 mei

11.00-18.00 uur

Vrijdag 5 mei

12.00-21.00 uur

Zaterdag 6 mei

11.00-18.00 uur

Zondag 7 mei

11.00-18.00 uur

Kaartverkoop

Tickets: € 22,50
Beschikbaar via kunstrai.nl
of op locatie.

Korting

Lezers van Het Parool
krijgen 50 procent
korting o.v.v.
PAROOLKUNSTRAI2023
Deze code is geldig
van donderdag
tot en met
zondag

Colofon

Samenstelling & coördinatie

Jan Pieter Ekker

Eindredactie

Rita Schroën, Noor Tonkens

Vormgeving

John Koning, Willem van der Vlugt

Beeldredactie

Rosetta Senese, Sanne Zurne

Omslagillustratie

Mohamed Melehi

Plattegrond

Laura van der Bijl